TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. spalio 19 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — SESV 34 ir 36 straipsniai — Laisvas prekių judėjimas — Nacionalinės teisės aktai — Žmonėms skirti receptiniai vaistai — Pardavimas vaistinėse — Vienodų kainų nustatymas — Kiekybinis importo ribojimas — Lygiaverčio poveikio priemonė — Pateisinimas — Žmonių sveikatos ir gyvybės apsauga“

Byloje C-148/15

dėl 2015 m. kovo 24 d. *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2015 m. kovo 30 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Deutsche Parkinson Vereinigung eV

prieš

Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai E. Regan (pranešėjas), A. Arabadjiev, C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. kovo 17 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Deutsche Parkinson Vereinigung eV*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* T. Diekmann, *advokat* K. Nordlander, *advocaat* M. Meulenbelt ir solisitorės D. Costesec,

— *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* C. Dechamps ir *Prozessbevollmächtiger* J. Schwarze,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir A. Lippstreu,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* M. Russo,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir M. de Ree,

* Proceso kalba: vokiečių.

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, N. Otte Widgren, E. Karlsson ir L. Swedenborg,

— Europos Komisijos, atstovaujamos E. Manhaeve, J. Herkommer ir A. Sipos,

susipažinęs su 2016 m. birželio 2 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 34 ir 36 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Deutsche Parkinson Vereinigung eV* (toliau – DPV) ir *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV* (Kovos su nesąžininga konkurencija asociacija, toliau – ZBUW) ginčą dėl Vokietijos teisės aktuose nustatytų vienodų kainų, už kurias vaistinės turi parduoti žmonėms skirtus receptinius vaistus.

Vokietijos teisės aktai

Vaistų įstatymas

3 *Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (Arzneimittelgesetz)* (Vaistų įstatymas) 78 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatyta:

„Federalinė ekonomikos ir technologijų ministerija įgaliojama nustatyti <…>:

1. Vaistų, parduodamų didmeninėje prekyboje ir vaistinėse arba perparduodamų veterinarijos gydytojų, kainų intervalus.“

4 2012 m. spalio 19 d. įstatymu (*BGBl.* I, p. 2192) į Vaistų įstatymo 78 straipsnio 1 dalį buvo įterptas toks sakinys:

„Nutarimas dėl vaistų kainos, priimtas pagal pirmą sakinį, taikomas ir tiems vaistams, kurie į šio įstatymo taikymo sritį patenka pagal 73 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio 1a punktą.“

5 Vaistų įstatymo 73 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio 1a punktas, į kurį daroma nuoroda to įstatymo 78 straipsnio 1 dalyje, susijęs su užsakomąja prekyba paštu vaistais, kuriuos Vokietijoje galutiniams vartotojams pristato kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje įsteigtos vaistinės. Vokietijos aukštesniųjų federalinių teismų bendroji kolegija 2012 m. rugpjūčio 22 d. nutartimi nusprendė, kad, kaip ir pakeistos Vaistų įstatymo redakcijos atveju, ankstesnę šio įstatymo redakciją reikia aiškinti taip, kad *Arzneimittelpreisverordnung* (Nutarimas dėl vaistų kainos) taikomas ir tokiems pardavimams.

6 Vaistų įstatymo 78 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Nustatant kainas ir kainų intervalus turi būti atsižvelgiama į teisėtus vaistų vartotojų, veterinarijos gydytojų, vaistinių ir didmenininkų interesus. Turi būti užtikrinta vienoda vaistų, kuriuos draudžiama parduoti ne vaistinėse, pardavimo vaistinėse kaina <...>“

Nutarimas dėl vaistų kainos

7 Nutarimo dėl vaistų kainos 1 straipsnyje numatyta, kad gamintojas turi nustatyti savo vaisto kainą, prie kurios, kaip nustatyta šio nutarimo 2 straipsnyje, turi būti pridėti antkainiai, skirti didmenininkams ir, kaip numatyta to nutarimo 3 straipsnyje, vaistinėms. Nereceptiniams vaistams šis nutarimas netaikomas.

Įstatymas dėl reklamos sveikatos sektoriuje

8 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad pagal *Heilmittelwerbegesetz* (Įstatymas dėl reklamos sveikatos sektoriuje) 7 straipsnio 1 dalies 2 punktą draudžiamos receptinių vaistų dotacijos, kaip antai nuolaidos, taip pat reklaminės dovanos.

Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

9 DVP yra savigalbos organizacija, kurios tikslas – pagerinti Parkinsono liga sergančių asmenų ir jų šeimų gyvenimo sąlygas. 2009 m. liepos mėn. DPV savo nariams išsiuntinėjo raštą, kuriame reklamavo savo ir Nyderlandų užsakomosios prekybos paštu vaistinės *DocMorris* bendradarbiavimą ir pristatė kuponų sistemą, pagal kurią DPV nariams būtų teikiami įvairūs kuponai tik vaistinėse parduodamiems receptiniams vaistams nuo Parkinsono ligos, jei nariai juos pirks iš *DocMorris* (toliau – kuponų sistema).

10 ZBUW, be kita ko, mano, kad kuponų sistema pažeidžia Vokietijos teisės aktus, kuriuose nustatyta vienoda kaina vaistinėse išduodamiems receptiniams vaistams.

11 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas, Vokietija) patenkino ZBUW prašymą dėl veiksmų nutraukimo ir uždraudė DPV patarinėti naudotis kuponų sistema taip, kaip tai buvo daroma 2009 m. liepos mėn. išsiųstame rašte. DPV pareiškė ieškinį dėl *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas) sprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

12 Šis teismas pažymi, kad kuponų sistema pažeidžiamos atitinkamos nacionalinės nuostatos ne tik kai vaistininkas išduoda vaistą, kurio kaina nustatyta, taikydamas kitą kainą nei ta, kurią reikia naudoti pagal nutarimą dėl vaistų kainos, bet ir tuo atveju, kai perkant vaistą nustatyta kaina klientui suteikiama nauda, dėl kurios pirkimas jam atrodo ekonomiškai naudingesnis.

13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar tokioje situacijoje kaip šiuo atveju tiek Vaistų įstatymo pirminės redakcijos, tiek jo pakeistos redakcijos 78 straipsnio 1 dalis reiškia ribojimą, kuris draudžiamas pagal SESV 34 straipsnį.

14 Jei SESV 34 straipsnyje numatytos sąlygos tenkinamos, *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) klausia, ar teisės aktuose nurodytos kainos nustatymas gali būti pateisintas pagal SESV 36 straipsnį žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos sumetimais. Anot šio teismo, nagrinėjant pateisinimo buvimą visų pirma kyla klausimas, ar dėl neseniai atsiradusios galimybės kaimo gyventojams apsirūpinti vaistais pasitelkiant užsakomąją prekybą paštu Teisingumo Teismo praktika, galiausiai suformuota, be kita ko, 2014 m. vasario 13 d. Sprendime *Sokoll-Seebacher* (C-367/12, EU:C:2014:68), galėtų bent jau įgauti sąlyginį pobūdį.

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo manymu, atsakymas į klausimą, ar tik teisės aktuose nurodytos receptinių vaistų kainos nustatymas užtikrintų vienodą gyventojų aprūpinimą receptiniais vaistais visoje teritorijoje, veikiausiai turi lemiamą reikšmę sprendžiant ginčą pagrindinėje byloje. Šis teismas pažymi, kad iki šiol ZBUW nepateikė nei konkrečių argumentų šiuo aspektu, nei

tokius argumentus pagrindžiančių dokumentų. Pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų pagrindime tik pateikiama paprasčiausia nuoroda į tariamą riziką, su kuria siekiama kovoti remiantis pagrindinėje byloje nagrinėjama teisės aktuose nurodytos kainos sistema.

16 Šiuo aspektu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl to, ar dėl galimybės vaistus pirkti naudojantis užsakomąja prekyba paštu reikėtų toleruoti galimus pavojus tradicinėms vaistinėms, visų pirma kaimo vietovėse.

17 2012 m. spalio 19 d. įstatymo pagrindime pateiktus kitus motyvus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš pat pradžių laiko nepakankamu laisvo prekių judėjimo suvaržymo pateisinimu.

18 Šiomis aplinkybėmis *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar SESV 34 straipsnis aiškintinas taip, kad pagal nacionalinę teisę nurodytos receptinių vaistų kainos nustatymas yra lygiaverčio poveikio priemonė, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį?

2. Jei į pirmąjį klausimą Teisingumo Teismas atsakytų teigiamai, ar nurodytos receptinių vaistų kainos nustatymas būtų pateisinamas žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos sumetimais, kaip nustatyta SESV 36 straipsnyje, jei tik taip gali būti užtikrintas tolygus ir visuotinis gyventojų aprūpinimas vaistais visoje Vokietijoje, visų pirma kaimo vietovėse?

3. Jei į antrąjį klausimą Teisingumo Teismas atsakytų teigiamai, kokie reikalavimai turi būti tenkinami, kad teismas galėtų konstatuoti, jog antrojo klausimo antroje sakinio dalyje nurodyta situacija iš tikrųjų egzistuoja?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

19 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 34 straipsnį reikia aiškinti taip, kad nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas vienodų kainų nustatymas vaistinėms prekiaujant žmonėms skirtais receptiniais vaistais, yra kiekybiniam importo apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, kaip tai suprantama pagal tą straipsnį.

20 Visų pirma reikia priminti, kad laisvas prekių judėjimas yra pagrindinis Sutarties dėl ESV principas, įtvirtintas SESV 34 straipsnyje numatytame draudime valstybių narių tarpusavio prekyboje taikyti kiekybinius importo apribojimus ir bet kokias lygiaverčio poveikio priemones (2007 m. birželio 5 d. Sprendimo *Rosengren ir kt.*, C-170/04, EU:C:2007:313, 31 punktas).

21 Pagrindinėje byloje neginčijama, kad nurodytų kainų sistema taikoma tiek Vokietijoje, tiek kitose valstybėse narėse įsteigtoms vaistinėms. Todėl reikia išnagrinėti, ar šią sistemą galima pripažinti „kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemone“, kaip tai suprantama pagal SESV 34 straipsnį.

22 Šiuo aspektu reikia priminti nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią SESV 34 straipsnyje numatytas kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonių draudimas taikomas bet kokiai valstybių narių priemonei, galinčiai tiesiogiai ar netiesiogiai, faktiškai ar potencialiai trukdyti valstybių narių tarpusavio importui (žr. 2008 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-141/07, EU:C:2008:492, 28 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

23 Dėl Vokietijos teisėje nustatyto draudimo naudojantis užsakomąja prekyba paštu parduoti vaistus, kuriais prekiauti turi teisę tik atitinkamos valstybės narės vaistinės, Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad toks draudimas daugiau žalos padaro ne Vokietijoje esančioms vaistinėms nei toms, kurios yra Vokietijos teritorijoje. Nors nekelia abejonių tai, kad dėl tokio draudimo pastarosios prarado papildomą ar alternatyvų patekimo į Vokietijos galutinių vaistų vartotojų rinką būdą, tačiau tai nepaneigia fakto, kad jos išsaugojo galimybę prekiauti vaistais savo padaliniuose. Kita vertus, ne Vokietijos teritorijoje įsteigtoms vaistinėms internetas yra svarbiausias būdas tiesiogiai patekti į šią rinką. Draudimas, kuris labiau kenkia ne Vokietijos teritorijoje įsteigtoms vaistinėms, galėtų daugiau trukdyti prekių iš kitų valstybių narių patekimui į rinką, o ne nacionalinių prekių patekimui, todėl tai yra kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, kaip tai suprantama pagal SESV 34 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2003 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Deutscher Apothekerverband*, C-322/01, EU:C:2003:664, 74–76 punktus).

24 Nagrinėjamu atveju svarbu konstatuoti, kad, kaip pabrėžė ZBUW ir Vokietijos ir Švedijos vyriausybės, tradicinės vaistinės, o ne užsakomąją prekybą paštu vykdančios vaistinės iš principo turi geresnes sąlygas teikti pacientams individualius patarimus (juos duoda vaistinės darbuotojai) ir užtikrinti aprūpinimą vaistais skubos atveju. Kadangi užsakomąją prekybą paštu vykdančios vaistinės dėl ribotos savo paslaugų pasiūlos negali tinkamai pakeisti tokių paslaugų, darytina išvada, kad kainų konkurencija joms gali būti svarbesnis konkurencinis parametras nei tradicinėms vaistinėms, nes nuo šio parametro priklauso jų galimybė turėti tiesioginę prieigą prie Vokietijos rinkos ir likti joje konkurencingoms.

25 Todėl, kadangi, atsižvelgiant į Teisingumo Teismui pateiktoje medžiagoje nurodytas Vokietijos rinkos ypatybes, užsakomoji prekyba paštu yra svarbesnė ar net vienintelė priemonė kitose valstybėse narėse įsteigtoms vaistinėms, palyginti su Vokietijoje įsteigtomis vaistinėmis, tiesiogiai patekti į šią rinką, pagrindinėje byloje nagrinėjami nacionalinės teisės aktai daro nevienodą poveikį nacionalinių vaistų prekybai ir vaistų iš kitų valstybių narių prekybai.

26 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad vienodų pardavimo kainų nustatymas, numatytas Vokietijos teisės aktuose, labiau kenkia ne Vokietijos Federacinėje Respublikoje, o kitose valstybėse narėse įsteigtoms vaistinėms nei toms, kurios įsteigtos Vokietijos teritorijoje, ir tai gali labiau trukdyti prekių iš kitų valstybių narių patekimui į rinką nei nacionalinių prekių patekimui.

27 Todėl į pirmąjį pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: SESV 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas vienodų kainų nustatymas vaistinėms prekiaujant žmonėms skirtais receptiniais vaistais, yra kiekybiniam importo apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, kaip tai suprantama pagal tą straipsnį, nes šiais teisės aktais daromas didesnis poveikis, kai receptinius vaistus parduoda kitose valstybėse narėse įsteigtos vaistinės, nei tuo atveju, kai juos parduoda nacionalinėje teritorijoje įsteigtos vaistinės.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

28 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar SESV 36 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas vienodų kainų nustatymas vaistinėms prekiaujant žmonėms skirtais receptiniais vaistais, gali būti pateisinami žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos sumetimais, kaip tai suprantama pagal tą straipsnį.

29 Iš pradžių reikia priminti nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią SESV 36 straipsnis, kuris yra laisvo prekių judėjimo Sąjungoje taisyklės išimtis, turi būti aiškinamas siaurai (šiuo klausimu žr. 1985 m. sausio 10 d. Sprendimo *Association des Centres distributeurs Leclerc ir Thouars Distribution*, 229/83, EU:C:1985:1, 30 punktą, 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-141/07, EU:C:2008:492, 50 punktą ir 2010 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Humanplasma*, C-421/09, EU:C:2010:760, 38 punktą).

30 Kiek tai susiję su nacionaline nuostata, patenkančia į visuomenės sveikatos sritį, Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad žmonių sveikata ir gyvybė tarp Sutarties saugomų interesų užima svarbiausią vietą ir kad būtent valstybės narės turi nuspręsti, kokio lygio visuomenės sveikatos apsaugą jos ketina suteikti ir kaip šį lygį pasiekti. Kadangi šis apsaugos lygis įvairiose valstybėse narėse gali skirtis, valstybėms narėms suteikiama diskrecija (žr. 2015 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Visnapuu*, C-198/14, EU:C:2015:751, 118 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

31 Remiantis SESV 36 straipsniu, būtinybė užtikrinti nuolatinį šalies aprūpinimą pagrindiniais vaistais gali pateisinti valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimą, nes šį tikslą apima žmonių sveikatos ir gyvybės apsauga (žr. 1995 m. kovo 28 d. Sprendimo *Evans Medical ir Macfarlan Smith*, C-324/93, EU:C:1995:84, 37 punktą).

32 Nors pagrindinėje byloje neginčijama, kad Vokietijoje nebedraudžiama receptinių vaistų užsakomoji prekyba paštu, ZBUW ir Vokietijos ir Švedijos vyriausybės teigia, kad vienodų kainų sistemą, taikomą prekybai tokiais vaistais, pateisina siekis užtikrinti patikimą ir kokybišką Vokietijos gyventojų aprūpinimą vaistais.

33 Konkrečiai kalbant, anot Vokietijos vyriausybės, minėta sistema siekiama užtikrinti, kad užsakomąją prekybą paštu vykdančios vaistinės nepradėtų pragaištingos konkurencijos dėl kainų, dėl kurios išnyktų tradicinės vaistinės, visų pirma kaimo ir retai gyvenamose vietovėse, kurios yra ne tokios patrauklios steigti tokias vaistines. Ši vyriausybė pabrėžia, kad tik tokios vaistinės gali užtikrinti patikimą ir kokybišką aprūpinimą, ypač skubos atveju, taip pat individualias konsultacijas ir veiksmingą išplatintų vaistų kontrolę.

34 Nors tikslas užtikrinti patikimą ir kokybišką aprūpinimą vaistais visoje nacionalinėje teritorijoje iš principo patenka į SESV 36 straipsnio taikymo sritį, vis dėlto teisės aktus, kuriais gali būti apribota Sutartimi garantuojama pagrindinė laisvė, kaip antai laisvas prekių judėjimas, galima pateisinti tik tiek, kiek jais užtikrinamas užsibrėžto teisėto tikslo pasiekimas ir kiek jie neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Humanplasma*, C-421/09, EU:C:2010:760, 34 punktą ir 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Scotch Whisky Association ir kt.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 33 punktą).

35 Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, būtent nacionalinės valdžios institucijos kiekvienu konkrečiu atveju turi pateikti šiuo tikslu reikalingų įrodymų. Taigi prie pateisinamųjų priežasčių, kuriomis valstybė narė gali remtis, turi būti pridėta šios valstybės priimtos priemonės tinkamumo ir proporcingumo analizė bei konkretūs įrodymai, pagrindžiantys jos argumentus (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *The Scotch Whisky Association ir kt.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 54 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

36 Vadinasi, nacionalinis teismas, nagrinėdamas nacionalinės teisės aktus žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos pateisinimo požiūriu, kaip tai suprantama pagal SESV 36 straipsnį, turi, pasitelkdamas statistinius ir tikslius duomenis ar kitas priemones, objektyviai išnagrinėti tai, ar atitinkamos valstybės narės pateikti įrodymai leidžia pagrįstai manyti, kad pasirinktos priemonės yra tinkamos numatytiems tikslams pasiekti, ir galimybę juos pasiekti priemonėmis, kuriomis mažiau ribojamas laisvas prekių judėjimas (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *The Scotch Whisky Association ir kt.*, C-333/14, EU:C:2015:845, 59 punktą).

37 Kiek tai susiję su tuo, ar pagrindinėje byloje nagrinėjami nacionalinės teisės aktai yra tinkami numatytiems tikslams pasiekti, reikia konstatuoti, kad argumento, susijusio su būtinybe užtikrinti vienodą aprūpinimą receptiniais vaistais visoje Vokietijos teritorijoje, nepagrindžia jokie teiginiai, atitinkantys šio sprendimo 35 punkte nurodytas sąlygas. Konkrečiai kalbant, kaip iš esmės teigia generalinis advokatas savo išvados 51 punkte, bendro pobūdžio teiginiais, šioje byloje pateiktais šiuo aspektu, nebuvo parodyta, kaip vienodų kainų nustatymas tokiems vaistams leidžia užtikrinti geresnį tradicinių vaistinių geografinį pasiskirstymą Vokietijoje.

38 Atvirkščiai, tam tikra informacija, kuria remiasi Komisija, skatindama įsteigti vaistines regionuose, kuriuose nedidelis vaistinių skaičius leistų taikyti didesnes kainas, rodo, kad padidėjusi vaistinių konkurencija dėl kainų būtų naudinga siekiant vienodo aprūpinimo vaistais.

39 Dėl argumento, siejamo su kokybišku aprūpinimu receptiniais vaistais, reikia konstatuoti, kad, priešingai, nei teigia Vokietijos vyriausybė, joks Teisingumo Teismui pateiktas įrodymas negali patvirtinti, kad nesant tokios sistemos, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, užsakomąją prekybą paštu vykdančios vaistinės galėtų taip konkuruoti dėl kainų, kad Vokietijoje nebūtų galima užtikrinti pagrindinių paslaugų, kaip antai teikiamų skubos atveju, dėl sumažėjusio vaistinių skaičiaus. Šiuo aspektu reikia priminti kitus konkurencijos parametrus nei kaina, nurodytus šio sprendimo 24 punkte, kurie galėtų leisti tradicinėms vaistinėms likti konkurencingoms Vokietijos rinkoje susidūrus su konkurencija, kurią sudaro užsakomoji prekyba paštu.

40 Be to, šioje byloje Teisingumo Teismui pateiktų įrodymų nepakanka įrodyti, kad konkurencija dėl receptinių vaistų kainų darytų neigiamą įtaką tradicinių vaistinių vykdomai tam tikrai bendrojo intereso veiklai, kaip antai vaistų gamybai pagal receptus ar tam tikrų vaistų atsargų ir asortimento turėjimui. Atvirkščiai, kaip generalinis advokatas iš esmės pažymėjo savo išvados 47 punkte, gali būti, kad, susidūrusios su užsakomąją prekyba paštu vykdančių vaistinių konkurencija dėl kainų, tradicinės vaistinės būtų paskatintos plėtoti tokią veiklą.

41 Taip pat, laikantis šio sprendimo 35 punkte minėtų sąlygų, nėra nustatytas tariamas ryšys tarp pagrindinėje byloje nurodytų pardavimo kainų ir rizikos, kad pacientai darys spaudimą gydytojams siekdami gauti nuolaidžiaujant išrašytus receptus, atitinkamo sumažėjimo.

42 Kiek tai susiję su ZBUW ir Vokietijos vyriausybės teiginiu, kad sveikatos problemų turintis pacientas neturėtų būti įpareigotas analizuoti rinkos siekdamas nustatyti, kuri vaistinė ieškomą vaistą siūlo už mažiausią kainą, reikia priminti, kad realaus pavojaus žmogaus sveikatai buvimas turi būti vertinamas atsižvelgiant ne į bendro pobūdžio argumentus, bet į reikšmingus mokslinius tyrimus (šiuo klausimu žr. 1994 m. liepos 14 d. Sprendimo *van der Veldt*, C-17/93, EU:C:1994:299, 17 punktą). Šiuo aspektu nurodytų tokių bendro pobūdžio argumentų nepakanka, kad būtų galima įrodyti žmonių sveikatai kylantį tikrą pavojų, kurį sudarytų vartotojo galimybė ieškoti receptinių vaistų mažesne kaina.

43 Be to, reikia pažymėti, kaip tai daro DPV ir Nyderlandų vyriausybė, kad nagrinėjamu atveju konkurencija dėl kainų galėtų būti naudinga pacientui, nes ji leistų receptinius vaistus Vokietijoje siūlyti mažesnėmis kainomis už tas, kurios šiuo metu taikomos šioje valstybėje narėje. Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, norint veiksmingai apsaugoti žmonių sveikatą ir gyvybę, be kita ko, reikia, kad vaistai būtų parduodami už pagrįstą kainą (žr. 1976 m. gegužės 20 d. Sprendimo *de Peijper*, 104/75, EU:C:1976:67, 25 punktą).

44 Galiausiai reikia pridurti, kad aplinkybė, jog yra kitų nacionalinių priemonių, kaip antai taisyklė, kad farmacinio išsilavinimo neturintys asmenys negali turėti ir eksploatuoti vaistinių, kuriomis siekiama, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, patikimo ir kokybiško aprūpinimo receptiniais vaistais Vokietijoje, neturi įtakos Teisingumo Teismui vertinant pagrindinėje byloje nagrinėjamą kainų nustatymo sistemą.

45 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad apribojimas, kaip antai nustatytas pagrindinėje byloje nagrinėjamuose teisės aktuose, nėra tinkamas siekiant nurodytų tikslų, taigi jo negalima laikyti pateisinamu šių tikslų įgyvendinimu.

46 Todėl į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad SESV 36 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas vienodų kainų nustatymas vaistinėms prekiaujant žmonėms skirtais receptiniais vaistais, negali būti pateisinami žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos sumetimais, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, nes šie teisės aktai nėra tinkami užsibrėžtiems tikslams pasiekti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

47 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **SESV 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas vienodų kainų nustatymas vaistinėms prekiaujant žmonėms skirtais receptiniais vaistais, yra kiekybiniam importo apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, kaip tai suprantama pagal tą straipsnį, nes šiais teisės aktais daromas didesnis poveikis, kai receptinius vaistus parduoda kitose valstybėse narėse įsteigtos vaistinės, nei tuo atveju, kai juos parduoda nacionalinėje teritorijoje įsteigtos vaistinės.**

2. **SESV 36 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas vienodų kainų nustatymas vaistinėms prekiaujant žmonėms skirtais receptiniais vaistais, negali būti pateisinami žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos sumetimais, kaip tai suprantama pagal tą straipsnį, nes šie teisės aktai nėra tinkami užsibrėžtiems tikslams pasiekti.**

Parašai.